

**Česká školní inspekce
Liberecký inspektorát
Masarykova 801/28, 460 01 Liberec**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIL-429/24-L
Sp. zn. ČŠIL-S-93/24-L

Název	Speciálně pedagogické centrum logopedické a surdopedické, příspěvková organizace
Sídlo	Elišky Krásnohorské 921/22, Liberec XIV-Ruprechtice, 460 14 Liberec
E-mail	novakova@ssplbc.cz
IČO	08 729 590
Identifikátor	691 013 861
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Ivana Nováková
Zřizovatel	Liberecký kraj
Místo inspekční činnosti	Elišky Krásnohorské 921, Liberec Havlíčková 443, Česká Lípa Nádražní 213, Semily
Inspekční činnost na místě	16. – 18. dubna 2024

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek a průběhu poskytovaných poradenských služeb ve školském poradenském zařízení podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, podle stavu k datu inspekční činnosti.

Charakteristika

Speciálně pedagogické centrum logopedické a surdopedické (dále „centrum“ nebo „SPC“) zahájilo svoji činnost v roce 1996, od 1. ledna 2020 je samostatným právním subjektem.

Dlouhodobě se specializuje na péči o děti, žáky a studenty (dále „klienti“) s řečovým nebo sluchovým handicapem, případně na klienty s potřebou alternativní nebo augmentativní komunikace. Poradenské služby jsou poskytovány na pracovištích v Liberci, České Lípě a od 1. ledna 2023 také v Semilech. Jejich rozložení v kraji je rovnoměrné, což přispívá k dostupnosti péče pro klienty.

Hodnocení podmínek poskytování poradenských služeb

Ředitelka SPC (dále „ředitelka“) je ve funkci pátým rokem a postupně naplňuje svoji realistickou vizi rozvoje centra, která je zaměřena zejména na stálé zvyšování kvality poskytovaných poradenských služeb a jejich rozšiřování. Na pracovišti v Liberci jsou poskytovány služby logopedické i surdopedické, a to v pronajatých prostorách základní školy, které umožňují bezbariérový přístup. Na detašovaných pracovištích jsou poskytovány služby logopedické sekce centra, v České Lípě z personálních důvodů v omezeném provozu. Zveřejnění základních informací o poradenských službách, kontaktních údajích a o provozní době je přehledné a klientům dobře přístupné z různých zdrojů. Pro klienty je centrum otevřeno částečně také během hlavních prázdnin.

Promyšlená práce vedení centra se odráží v příznivých personálních podmínkách. Poradenskou činnost zajišťuje plně kvalifikovaný, stabilní tým pedagogických pracovníků (speciálních pedagožek), ale pouze jedné psycholožky, což je pro poskytování komplexní nabídky služeb limitujícím faktorem. Předností týmu je jeho vysoké pracovní nasazení a aktivní postoj k vzájemné podpoře a spolupráci. Pravidelná týmová jednání, každodenní úzká komunikace a především kazuistická setkávání přispívají k okamžitému řešení aktuálních problémů i získávání nových zkušeností.

Plány dalšího vzdělávání jsou ředitelkou tvořeny ve spolupráci s odbornými pracovníky a stanovují tak nejen priority pro potřeby centra s přihlédnutím k omezeným finančním možnostem, ale zahrnují i individuální zájmy jednotlivců v rámci jejich osobnostního rozvoje. Vedoucí pracovníci se vzdělávají rovněž v oblasti managementu, řízení lidských zdrojů a školské legislativě. Systém péče o začínající pracovníky je nastaven účelně, a to ve prospěch kvality a efektivity poskytovaných poradenských služeb. Postupy hodnocení pracovníků jsou promyšlené a v praxi uplatňované.

Činnost centra vychází z propracovaného dlouhodobého plánu, který je funkčně konkretizován v ročním plánu. Vnitřní předpisy jsou zpracovány ve prospěch zkvalitnění podmínek i průběhu poskytování poradenských služeb a odpovídají reálným potřebám centra.

Ředitelka systematicky usiluje o soustavné zkvalitňování materiálních i prostorových podmínek na základě průběžného sledování a vyhodnocování. Spektrum standardizovaných diagnostických nástrojů ke speciálně pedagogické diagnostice je dostatečně široké a představuje dobrý základ pro poskytování kvalitních poradenských služeb. Nad rámec běžné diagnostiky jsou využívány dva přístroje Vizually podporované audiometrie, které umožňují zjišťovat, jakým způsobem je schopen klient při běžné komunikaci rozumět mluvenému slovu, tedy využívat sluch ke svému vzdělávání v běžném školním prostředí. Na základě této diagnostiky dochází jednak k edukaci zákonných zástupců o závažnosti sluchové vady, ale také slouží k efektivnímu nastavení podpůrných opatření klientům. Naproti tomu psycholožka centra dosud využívá zastaralý diagnostický nástroj WISC-III, přestože má validnější diagnostické nástroje k dispozici. Využívání služebních automobilů všemi pracovišti centra má pozitivní dopad na kvalitu podmínek a dostupnost poskytování poradenských služeb.

Ke komplexnosti poskytování poradenských služeb přispívá efektivně definovaná síť četných kontaktů s neziskovými organizacemi a profesními skupinami působícími v oblasti péče o děti

se sluchovým a řečovým postižením. Přínosná je také aktivní spolupráce centra s odborníky v oborech foniatrie a klinické logopedie, poskytování stáží studentům a přednášková činnost.

Vícezdrojové financování a promyšlené hospodaření umožňuje zajištění poskytovaných poradenských služeb, provozu i postupné a cílené zkvalitňování materiálních podmínek na všech pracovištích. Důležitým finančním zdrojem je pro zařízení dotace od zřizovatele, která směřuje nejen k zajištění provozu, ale i k finančně náročné údržbě a provozuschopnosti autoprovozu i zabezpečení nutného elementárního dalšího vzdělávání pedagogů v oblasti diagnostických nástrojů pro šetření klientů. Klienti mají k dispozici nadstandardní materiální vybavení včetně ergonomicky vhodného nábytku.

Podmínky k zajištění bezpečnosti jsou stanoveny ve vnitřním řádu školského zařízení. Všichni zaměstnanci školského zařízení vnímají bezpečnost a ochranu zdraví klientů intuitivně a zajišťují jim dostatečné fyzické bezpečí.

Hodnocení průběhu poskytovaných poradenských služeb

Centrum se ze speciálních standardních činností zaměřuje na speciálně pedagogickou diagnostiku dopadu sluchových vad do vzdělávání a na zjišťování závažnosti narušení komunikačních schopností klientů včetně dopadů do vzdělávání. Klienty, jejich zákonné zástupce, ale i pedagogické pracovníky cíleně informuje o dostupných kompenzačních pomůckách a zaškoluje je v jejich užívání. Dlouhodobě klade důraz na systematické zaměření poskytovaných poradenských služeb a spokojenost klientů.

Vzhledem k tomu, že výraznou část poradenských činností pracovníci SPC realizují v terénu, významnou součástí práce odborných pracovníků jsou individuální i skupinové konzultace s pedagogy, asistenty pedagoga nebo výchovnými poradci jednotlivých škol. Úzká součinnost s kmenovými školami klientů přispívá k efektivnímu průběhu poskytování poradenských služeb. Před zahájením diagnostického procesu jsou důsledně vyžadovány podrobné podklady o průběhu a podmínkách dosavadního vzdělávání klienta či vyjádření jiných odborníků. V samotném průběhu diagnostického procesu jsou účelně využívány vstupní informace získané od školy (náhledy ve výuce, školní dotazníky) i od zákonných zástupců klientů (anamnéza rodinná, osobní) a dalších subjektů (např. odborníků lékařské nebo klinické praxe). V případě potřeby jsou doporučena další specializovaná vyšetření či návštěva jiných zařízení a organizací, a to s důrazem na zájem klienta. Po ukončení diagnostiky jsou zákonní zástupci edukováni jak s klientem dále pracovat v domácím prostředí. Pozitivní dopad na jeho individuální rozvoj mají centrem nabízené, a často také využívané, individuální speciálně pedagogické edukace a reedukace v aktivní interakci se zákonnými zástupci.

Žádosti o poradenské služby jsou evidovány v elektronickém systému. Osobní spisy klientů jsou vedeny přehledně, některé údaje jsou evidovány elektronicky. Vstupní diagnostické posouzení probíhá v tandemu speciálně pedagogických odborníků na danou problematiku, psychologické vyšetření je realizováno u menší části klientů, a to dle potřeby. Výsledkem poradenské pomoci je v dané lhůtě vypracovaná zpráva a doporučení, případně doporučující posouzení. Nedostatky, které byly v této oblasti zjištěny při předešlé inspekční činnosti, byly odstraněny. Ve vybraném vzorku spisů převažovaly kvalitně zpracované výsledky poradenské pomoci, které byly velmi obsáhlé a podrobné. Formulace vyplývající ze závěrů byly srozumitelné a přínosné pro vzdělávání klientů ve školách a školských zařízeních. Dílčí a ojediněle se vyskytující nedostatky neměly podle analýzy průběhu poskytování poradenských služeb negativní vliv na úroveň poskytované péče i vzdělávání klienta, např. neuvedení data přijetí žádosti o poskytnutí poradenské služby ve zprávě, nejednotné datum na dokumentu. Lhůta pro vyhodnocování účinnosti podpůrných opatření a naplňování individuálních vzdělávacích

plánů probíhá ve výrazné součinnosti se školami většinou v průběhu metodických návštěv a rovněž s podporou funkčně zpracovaných formulářů.

Metodická podpora poskytovaná pedagogům škol a školských zařízení je realizována především formou terénních výjezdů a má výrazně kladný vliv na vzájemnou spolupráci, informovanost i vzdělávání klienta. Při výjezdech do škol jsou aktivně edukováni také asistenti pedagoga, kterým jsou předávány praktické zkušenosti ohledně využívání kompenzačních pomůcek apod.

Závěry

Vývoj školského poradenského zařízení

- Od 1. ledna 2020 je speciálně pedagogické centrum samostatným subjektem.
- Došlo ke zvýšení počtu pracovníků centra, ale i klientů, jimž jsou poskytovány poradenské služby.
- Od 1. ledna 2023 jsou poradenské služby poskytovány také na pracovišti Semily.
- Nedostatky zjištěné při předešlé inspekční činnosti byly odstraněny.

Silné stránky

- Podrobně zmapovaná a využívaná síť spolupracujících organizací se kladně promítá v kvalitě poskytovaných poradenských služeb (1.3).
- Specializace odborně kvalifikovaných speciálních pedagogů centra umožňuje zajistit potřeby širokého spektra klientů (3.1).
- Pozitivní interpersonální vztahy zvyšují kvalitu vzájemné spolupráce se všemi účastníky poradenského procesu (3.3).
- Úzká součinnost centra s kmenovými školami klientů přispívá k efektivnímu průběhu poskytování poradenských služeb a vzdělávání klientů (1.3).
- Funkční a propracovaný systém péče o začínající pedagogické pracovníky (2.3).
- Cílená edukace klientů, jejich zákonných zástupců a pedagogických pracovníků škol včetně asistentů pedagoga přispívá k maximálnímu rozvoji potenciálu klientů (3.1).

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Příležitostí ke zlepšení je zvýšení účinnosti kontrolního systému tak, aby nedocházelo k dílčím nedostatkům v dokumentaci klientů (2.1).
- Využívání zastaralých nástrojů k diagnostice intelektového výkonu klientů (4.1).

Příklady inspirativní praxe

- Příkladný je propracovaný systém péče o klienta, který spočívá jak ve vysoce odborném diagnostickém procesu včetně využití Vizuálně podporované audiometrie, tak následné podpoře klientů, jejich zákonných zástupců, ale i širší rodiny a pedagogických pracovníků včetně asistentů pedagoga. Všichni jmenovaní jsou cíleně informováni o dostupných kompenzačních pomůckách a zaškolování v jejich užívání, včetně používání alternativní či augmentativní komunikace.

Doporučení pro zlepšení činnosti poradenského zařízení

- Zefektivnit kontrolní činnost zařízení.
- K diagnostice intelektového výkonu přednostně využívat moderní diagnostické nástroje.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školského poradenského zařízení ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina č.j.: ZL-3/19-Š z 24. září 2019, s účinností od 1. ledna 2020
2. Podklady pro hodnocení finančních podmínek školského poradenského zařízení
3. Podklady pro hodnocení bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů
4. Personální dokumentace pedagogických pracovníků (vzorek)
5. Jmenování na vedoucí pracovní místo ředitelky Speciálně pedagogické centrum logopedické a surdopedické, příspěvková organizace z 3. prosince 2019, s účinností od 1. ledna 2020
6. Kvalifikační studium pro ředitele škol a školských zařízení z 18. listopadu 2021
7. Organizační a vnitřní řád, účinné od 6. ledna 2023
8. Územní rozdělení pracovníků speciálně pedagogického centra
9. Plán vzdělávání zaměstnanců ze dne 2. ledna 2020 s přílohami
10. Koncepce školského poradenského zařízení, ze dne 28. října 2019
11. Spisová dokumentace klientů písemná i elektronická – vzorek
12. Zápisy z porad, školní rok 2022/2023 a 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
13. Roční plán činnosti SPC, školní rok 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
14. Výroční zpráva o činnosti školského zařízení za školní rok 2022/2023, ze dne 26. října 2023
15. Inspekční zpráva č.j. ČŠIL-602/18-L, ze dne 8. srpna 2018

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského poradenského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve školském poradenském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Marina Ulbertová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Ivana Netušilová, školní inspektorka

Ing. Andrea Trejtnarová, kontrolní pracovnice

30. dubna 2023